

De gevel zakt in. Hitlers staat voor ineenstorting.

(Vervolg van pagina 1)

nen. Zij bevrijdden een reeks van oude plaatsjes, drongen door tot aan den IJssel, maakten zich meester van Twente en ontkenkten in de Betuwe een nieuw offensief, dat de geheele Betuwe van Duitschers zuiverde. Montgomery's plan, het Nederlandsche gebied in tweeën, te splitsen, dat in September van het vorige jaar met den luchtaanval op de Veluwezoom bij Arnhem mislukte, wordt thans op andere wijze tot uitvoering gebracht. Weldra zullen wij de geallieerde tankcolonnen de kust van de Zuiderzee zien bereiken en dan blijft de in het westen des lands achtergebleven Deutsche troepen nog slechts den aftochtsweg over den afsluitdijk over. Dan kan het pleit in korten tijd beslist zijn.

In September van het vorige jaar hebben wij een generale repetitie van de lang verwachte bevrijding beleefd, die door een bittere teleurstelling is gevolgd. Velen heeft dit den moed ontnomen, nog aan een spoedige verlossing van de Deutsche heerschappij te durven gelooven. De hongersnood en het Deutsche schrikbewind van de afgelopen maanden dreigden ons bovendien dikwijls met moedeloosheid te slaan. Maar nu breekt de tijd aan, dat de zwartste pessimist weer durft glimlachen. De bevrijding is nabij en de nevels van de nazi-nachtmerrie, die ons leven vijf jaar lang vergald heeft, trekken op. Het wordt tijd, dat wij ons gereed houden voor het vele spoedeischnede herstel-, opbouw- en vernieuwingswerk, dat dan overal te doen zal zijn.

PIETER 't HOEN.

Waar Geallieerden komen, wappert de witte vlag.

Over Hitlers Reichsautowegen, waarover tot nu toe steeds een stroom materiaal is gegaan om de Deutsche oorlogsmachine in het westen te voeren, rollen thans in omgekeerde richting de Engelsche en Amerikaansche tanks op weg naar het hart van Duitschland. Hun tempo is sneller dan dat van Hitlers Blitzkrieg in 1940. Groote hindernissen schijnen zij niet meer te ontmoeten. In de steden en dorpen, die zij passeeren, wappert de witte vlag als teeken van onvoorwaardelijke overgave. Hitler mag dan nog bevelen: doorvechten, de zijn soldaten, overtuigd van het hopelooze van Duitschlands positie, geven zich over. Iederen dag maken Eisenhower's legers tienduizenden krijsgesvangenen.

Het vertrouwen verloren.

Hoe treffen de geallieerde soldaten het Deutsche volk aan? Het Deutsche volk is oorlog en terreur moe, nog meer, zoo mogelijk, dan het Nederlandsche volk. Immers, het Nederlandsche volk leeft, ondanks al zijn moeilijkheden, in de zekerheid van de uiteindelijke overwinning en weet dat die niet lang meer op zich zal laten wachten. Het Deutsche volk ziet nu eindelijk in, dat zijn waan, Duitschland heerscher over Europa, ja over een groot deel der wereld te maken, in rook is vervlogen, en dat op den zwaren oorlogstijd een zware vredeftijd zal volgen. De Duitschers realiseeren zich dat de volken, die zoo zwaar te lijden hebben gehad onder de Deutsche bezetting, zullen pogen een zoo groot mogelijk deel van de aangerichte schade op Duitsch-

land te verhalen. Het voorziet, dat de Deutsche mannen in „Arbeitseinsatz“ zullen worden ingeschakeld, dat de industrie onder de controle van „Verwalters“ zal worden gesteld, dat „Ortskommandanten“ in steden en dorpen op het bestuur toezicht zullen oefenen. Het verwacht van den vrede weinig goeds, maar het ziet in, dat verder doorvechten nog meer ellende zal brengen. Van eenige vereering voor Hitler is niets meer over, de menschen verscheuren zijn portretten. Slechts S.S. en Gestapo zijn nog even fanatiek - en gehaat en gevreesd - als steeds.

Het Deutsche volk leeft onder een terreur, die even zwaar is als die hier heerscht. Met de doodstraf wordt nog guller omgesprongen dan hier. Vertelt men aan een Duitscher iets over de gruwelen, die zijn landgenooten hier plegen, dan krijgt men steeds weer ten antwoord: *Bei uns ist es noch viel schlimmer!* Geeft een officier zich over, zonder dat dit naar de opvattingen van de S.S. strikt noodzakelijk was, dan wordt zijn geheele familie geëxecuteerd.

De Volkssturm.

De Volkssturm is in Duitschland bijzonder populair, maar het is niet gemakkelijk zich eraan te onttrekken. Ieder staat zoo nauwkeurig en op zoo diverse wijze geregistreerd, dat precies nagegaan kan worden, wie voor den Volkssturm in aanmerking komen. Wie zich niet meldt, doch op de één of andere wijze kans ziet onder te duiken, ontvangt prompt geen bonkaarten, wat in een land, waar bijna niets zwart te koop is en waar een onderduiker nergens hulp kan vragen, heel wat bezwaarlijker is dan hier. Toch is sinds de groote evacuatie uit Oost-Pruisen en Silezië het aantal onderduikers aanzienlijk toegenomen, die zich in deze niet-geregistreerde massa's kunnen verschuilen.

Ook in Duitschland verschijnen tegenwoordig hier en daar illegale bladen, hoewel angst voor verraad de verspreiding bemoeilijkt. Naar de uitzendingen van de B.B.C. wordt gretig geluisterd.

In de gebombardeerde steden lijdt de bevolking een armzalig, primitief bestaan, in de kelders, iederen nacht uit den slaap gehaald door de bombardementen, terwijl voor dag en dauw het werk in de oorlogsindustrie weer aanvangt. Gedomoraliseerd, ontmoedigd, wachten de Duitschers op de komst van de geallieerde legers, die zij begroeten door de witte vlag uit te steken als teeken van onderwerping. De rol van het Herrenvolk is uitgespeeld.

Steunnormen - nu en straks.

Geen bedelaarsfooien!

Wij maken ons ongerust! Met deze woorden vangt een brief aan, die wij ontvingen van een groep illegale werkers, die reeds jarenlang werkzaam zijn bij de hulpverlening aan landgenooten, die moesten onderduiken om aan den greep van den vijand te ontkomen. De brief gaat dan als volgt verder:

De Joodsche Nederlanders, zoo zeer vervolgd en geteisterd, de tienduizenden arbeiders, die weigerden voor den vijand te werken, de tallozen die niet zwichtten voor de dreigementen en duivelsche straffen, die de Duitschers hadden uitgedacht voor iederen vorm van verzet; zij allen zijn geholpen, zij hebben hun distributiebescheiden toch ontvangen, zij hebben duikadressen gekregen, zij zijn financieel verzorgd. Dat alles is geschied op verantwoorde wijze. Echter niet volgens de beneden het bestaansminimum liggende, vaak onmenselijk harde bepalingen van vooroorlogse steunregelingen voor werkloze arbeiders. De hulp droeg nooit het zoo gehate steunkarakter van philanthropie of liefdadigheid. Het was gemeenschaps-hulp jegens hen, die er recht op hadden door de gemeenschap geholpen te worden.

Straks zullen, zoo betoogt men thans, de illegale organisaties moeten verdwijnen. Zij zullen zich dienen te liquideeren. Accoord! Maar dan zullen de nieuwe organen, die dan geschapen worden om de opduikende onderduikers te helpen, zoolang deze geen redelijke bestaansmogelijkheid gevonden hebben, bezielde moeten worden door den geest der illegaliteit en hun taak op dezelfde wijze moeten vervullen, als wij dat gedurende den oorlog gedaan hebben.

Het is noodig, hierop thans reeds in het openbaar te wijzen. Wij hooren den laatsten tijd stemmen - ook in de kringen van hen, die zich geroepen voelen om straks aan dit hulpwerk mede te doen - die iets anders willen. Deze stemmen beweren, dat de uitkeeringen, die de illegale verzorgingsorganisaties verstrekt hebben, te hoog waren en dat men zal moeten terugkeeren tot de normen van de vroegere Rijkssteunregeling.

Dit is het, waarover wij ons ongerust maken. Dit zijn stemmen

uit een verleden, dat wij niet terug begeeren.

Er is in deze oorlogsjaren veel veranderd, ook en vooral in de sociale opvattingen van ons volk. Wie voor deze veranderingen doof en blind is, heeft blijkbaar zijn tijd verslapen. Welnu, laat hij blijven slapen. Want gaat hij zich bemoeien met het naoorlogse hulp- en herstelwerk, dan komen er ongelukken van. Want er zijn verworvenheden, die de illegaliteit tot geen prijs zal loslaten. Daartoe behooren zeker de normen van hulpverlening, door de illegaliteit als bestaansminimum vastgesteld.

Met algeheele instemming nemen wij dezen brief op. Het is een primaire minimum-eisch van sociale rechtvaardigheid, dat de wereld van het diaconiehuismans-

Revue der

Trage zuivering.

De wijze, waarop de zuivering in de zuidelijke provincies van ons land aangepakt wordt, blijkt niet de instemming van de illegale werkers te hebben. In *De Vrije Stem* werd er kort geleden een boekje over open gedaan. Het blad onthulde, dat de groote fabrikanten, die jarenlang met de Duitschers goede zaken hebben gedaan, steeds voor den vijand hebben gewerkt, aan feestmalen met hooggeplaatste Duitschers hebben aangezeten, met den politiegeneraal Rauter op jacht gingen en zich in elk opzicht hebben gedragen als onbetrouwbare lieden, die niets anders wilden dan geld verdienen, nog steeds ongemoeid gelaten worden. Deze lieden zijn gewiekst, hebben zich naar alle kanten gedekt en glippen nu als weekdieren tusschen de vingers door. Het blad vindt het uitstekend, dat de domme onbenullige NSBertjes achter het prikkeldraad zitten, maar dat deze groote fabrikanten allemaal vrij rond loopen en zelfs in officieele commissies zitting krijgen, noemt het blad een schandaal. Deze gang van zaken is alleen mogelijk, doordat er in het zuiden allerlei oude figuren op het kussen gebracht worden, die radicale zuivering mallyheid vinden. Waarom zou

De Nederlandsche pen buitengaats.

Nieuwe uitgaven in Engeland.

In overleg met den Regeerings Voorlichtings Dienst wordt door *The Netherlands Publishing Company Ltd* te Londen een serie boeken uitgegeven over onderwerpen die van bijzonder belang mogen worden geacht. J. F. van Dulm en J. H. Geys zijn onvoorhet Nederlandsche volk. *Nederlandsch Indië onder de Japansche bezetting* is een ninklijke Marine. Van prof. van Dr. G. J. Renier verband van zeven toespraken, door dr. H. J. van Mook voor Radio Oranje gehouden, met een naschrift over de beteekenis van Nederlandsch Indië door Edeler Ch. O. van der Plas, voorzitter van den Nederlandsch-Indischen Raad van Departements hoofden en Lid van den Raad van Nederlandsch-Indië. Tom, Dick en Harry is een door Jan Hoeweij geïllustreerd boekje van

J. H. Huizinga (de broer van wijderd verband staat tot Leonhard) waarin op zeer geestige wijze aan de geestescheiden van de Amerikanen en Engelsen moeten zien en waardeeren. In *Periscope* op M. Meerloo (auteur van *3de Homo Militans*) die tijdens de bezetting naar Engeland medewerking van de luitenanten ter zee 1ste klasse in Londen *Total war and the human mind*, zijn ooringeschiedenis van den onderzeedienst der Koninklijke Marine. Van prof. van Dr. G. J. Renier verband van zeven toespraken, door dr. H. J. van Mook voor Radio Oranje gehouden, met een naschrift over de beteekenis van Nederlandsch Indië door Edeler Ch. O. van der Plas, voorzitter van den Nederlandsch-Indischen Raad van Departements hoofden en Lid van den Raad van Nederlandsch-Indië. Tom, Dick en Harry is een door Jan Hoeweij geïllustreerd boekje van

Door mevrouw R. Marslanders wordt uitgelegd hoe man zijn Gedichten uit bezet gebied gebundeld. De Haagsche psychiater dr. A. Meerloo (auteur van *3de Homo Militans*) die tijdens de bezetting naar Engeland medewerking van de luitenanten ter zee 1ste klasse in Londen *Total war and the human mind*, zijn ooringeschiedenis van den onderzeedienst der Koninklijke Marine. Van prof. van Dr. G. J. Renier verband van zeven toespraken, door dr. H. J. van Mook voor Radio Oranje gehouden, met een naschrift over de beteekenis van Nederlandsch Indië door Edeler Ch. O. van der Plas, voorzitter van den Nederlandsch-Indischen Raad van Departements hoofden en Lid van den Raad van Nederlandsch-Indië. Tom, Dick en Harry is een door Jan Hoeweij geïllustreerd boekje van

Hitlers plan.

De Deutsche generaal Boehlsen, die een paar dagen geleden door een Amerikaansche tankcolonne verrast en krijsgesvangen gemaakt werd, heeft zich in een gesprek met een Amerikaansche journalist zeer openhartig uitgelaten. De generaal, die drie weken geleden nog een ontmoeting met Hitler had, vertelde, dat Von Rundstedt van het opperbevel aan het westelijk front ontheven was, omdat Hitler hem een seniele oude man vond. Kesselring, die „de stier“ genoemd wordt onder de Deutsche opperofficieren, werd in zijn plaats benoemd, omdat hij er in Italië in geslaagd was, de geallieerde legers geruimen tijd op te houden. Boehlsen bevestigde, dat er zoo'n groote spanning tusschen S.S. en Wehrmacht bestaat, dat men kan spreken van een open breuk. Op de

vraag, waarom de Wehrmacht geen einde maakt aan den hopenloozen strijd, antwoordde Boehlsen, dat de S.S. nog steeds te sterk is. De Deutsche soldaat, die heel goed weet, dat Duitschland den oorlog verloren heeft, vecht nog door, omdat geboorzaamheid aan de bevelen voor hem een tweede natuur is geworden. Boehlsen geloofde niet, dat de Volkssturm van eenige waarde zou kunnen zijn in een guerrilla; van de nazi-jeugd zouden de geallieerde troepen veel last kunnen hebben. Ten aanzien van Hitlers plannen gaf de generaal de volgende bijzonderheden. De Führer heeft een aantal elite-regimenten van de S.S. om zich heen verzameld, waarbij bij in de bergen terug zal trekken. Hij is van plan zich met deze S.S.-lieden, die hem tot den dood toe trouw zullen blijven, tot den laatsten man toe te verzetten. Hitler wil op het slagveld den dood vinden.